

Forsikringselskaber i samarbejde om rehabilitering

af Niels S. Vase

Niels S. Vase
nv@thistedamt.dk

20 forsikringselskaber, et genforsikringselskab og Falck har i oktober 2002 stiftet selskabet Rehab A/S, (i det følgende kaldet Rehab) som på kommerciel basis skal udbyde serviceydelser i form af rehabilitering af skadelidte personskadeofre.

I denne artikel beskrives initiativet, hvad stifterne søger at opnå og mulige kritikpunkter.

De danske forsikringselskaber har typisk behandlet personskadesager som ”kontorekspeditioner”, alene med det formål at opgøre og udbetale den korrekte erstatning. Selskaberne har generelt været tilbageholdne med at indgå i rådgivning med hensyn til valg af behandlingsform eller andre aktiviteter, der kunne begrænse skadens følger.

Den aktive sagsbehandling, forsikringselskaberne har anvendt ved f. eks. behandling af bygningsskader, har således ikke smittet af på behandlingen af personskader, uanset at disse kan medføre udgifter af tilsvarende størrelse.

I en række lande, som Danmark normalt sammenligner sig med, har selskaberne indtaget en mere aktiv rolle i forbindelse med behandling af personskader.¹

Der er flere årsager til, at de danske selska-

bers – nogle vil sige relativt tilbagelænedede – holdning til behandling af sager om personskader har ændret sig.

For det første udgør personskader en stadig stigende – og delvis uforudsigelig – del af de samlede udgifter. Begrebet piskesmældssager spillede en beskeden rolle i de danske forsikringselskaber før 1990. Alene de stigende udgifter og vanskelighederne med at afsætte korrekte skadesreserver, gjorde det aktuelt at ændre praksis.

For det andet blev det i stigende omfang domstolspraksis ved fastsættelse af erhvervs- evnetab at foretage en selvstændig vurdering,

Niels S. Vase er adm. direktør ved Forsikringselskabet Thisted Amt, g/s, og bestyrelsesformand i Rehab A/S. (Artiklen bygger på et foredrag i Association of British Insurers, januar 2003.)

uanset at der forelå vejledende udtalelser fra Arbejdsskade styrelsen. I enkelte af disse sager, hvor der forelå vejledende udtalelser om en relativt høj erhvervsevnetabsprocent, blev der i realiteten fastsat en omvendt bevisbyrde med en bemærkning om, at ”eftersom selskabet ikke havde sandsynliggjort anvendeligheden af en eventuel resterhvervsevne, måtte denne sættes til 0”, dvs. erhvervsevnetabet til 100 %.² Det er uden for denne fremstillings rammer at vurdere om denne betragtning er juridisk korrekt, men det er en kendsgerning, at der er afgørelser, der på denne måde i realiteten vender bevisbyrden mod selskabet.

Endelig, som det måske mest væsentlige, blev erstatningsniveauet for personskader forhøjet med virkning for skader, der indtraf efter 1. juli 2002 med i gennemsnit 70 %.³ En anden ændring i loven medførte, at de skadelidte fik pligt til at medvirke til revalidering.

Det bør også nævnes, at adgangen til genopretning af afsluttede sager, blev lempet.⁴

Ekstern inspiration

Som ovenfor nævnt har der været praksis for en mere aktiv skadebehandling i en række af vore nabolande. Tilbagemeldingerne er så positive, at det måtte give også danske forsikringselskaber anledning til overvejelser.

Nogle af de eksterne initiativer er taget af genforsikringselskaber, som er aktive på det danske forsikringsmarked, og som derfor har stillet deres erfaringer til rådighed for danske selskaber.

Selskabet

Initiativet til stiftelsen af Rehab A/S blev taget af Gensidig Forsikring⁵ i efteråret 2001. Selve stiftelsen fandt sted ca. et år senere, i oktober 2002 med 21 selskaber som stiftere. Aktionærkredsen består udover gensidige sel-

skaber af mindre forsikringsaktieselskaber, som typisk på anden måde har et samarbejde med de øvrige aktionærer.

Selskabet er et aktieselskab, som virker på kommercielle vilkår med det formål at stille serviceydelser i form af rehabilitering til rådighed for sine ejere.

Aktionærerne konkurrerer indbyrdes, men det har ikke hindret samarbejde på dette område. Ingen af selskaberne har en størrelse, så de på egen hånd kunne drive selskabet.

Selskabets organisation består ved stiftelsen af en direktør, en speciallægekonsulent (begge deltids) en socialrådgiver og en sekretær. Det er tanken at udvide personalestaben i takt med at sagerne kommer til selskabet, ligesom det er tanken at etablere et netværk af læger og socialrådgivere for at sikre en geografisk spredning og en dækning af alle nødvendige kompetencer.

For at sikre en passende administrativ enhed er indgået aftale med et ejerselskab om kontorfællesskab.

Omkostningerne ved at drive selskabet er som følge af den valgte opbygning i betydelig grad variable. Et skønnet antal sager på 250 pr. år vil være tilstrækkeligt til, at selskabet kan få dækket sine udgifter. Ud fra en foreløbig vurdering, foretaget af ejerselskabernes skadefchefer, bliver det samlede antal sager højere.

Selskabets arbejdsmetode

Selskabets arbejdsmetode er den personlige kontakt. Det er aktionærselskabet, der visiterer sager til Rehab, som tager direkte kontakt til den skadelidte med forslag om et møde, hvor skadelidtes muligheder og ønsker kan klarlægges.

Det er tidkrævende at tage personlig kontakt til de skadelidte umiddelbart efter ulykken. Risikoen for at bruge ressourcer på kontakt til personer, der ville blive raske uden behandling, er nærliggende. Også signalet i

den personlige kontakt kan medvirke til at fastholde skadelidte i et sygdomsbillede, som hun ellers ville komme ud af selv.

Til trods for disse risici er det vurderingen i ejerkredsen, at den hurtige og personlige kontakt indebærer sådanne fordele, navnlig med hensyn til skadelidtes motivation og klarlægningen af hendes faktiske tilstand, at de nævnte omkostninger og risici må accepteres.

Dette gælder ikke mindst som følge af, at mange af de lidelser, der er relevante i denne forbindelse befinder sig i grænseområdet mellem det fysiske og det psykiske.

Frivillighed skønnes at være afgørende for succes. Det er frivilligt for såvel selskaberne som de skadelidte, om de vil gøre brug af Rehabs tilbud. Den formelle adgang til at gennemtvinge skadelidtes medvirken til revalidering, vil således ikke blive udnyttet. Det er altså ikke hensigten at tvinge nogen til noget.

Rehabs medarbejdere vil i vidt omfang have frie hænder til at tilbyde bistand til behandling, jobfastholdelse og andre initiativer, der skønnes at være skadesbegrænsende.⁶ Vurderet ud fra udenlandske erfaringer er en væsentlig opgave at være ”stifinder” for de skadelidte igennem, hvad der for en udenforstående kan opfattes som en jungle af forsikringselskaber offentlige myndigheder og behandlingstilbud.

Fordele for selskaberne

Selskaberne søger med det initiativ, der hermed er taget, at opnå især følgende fordele:

1. sparede skadeudgifter,
2. bedre mulighed for på et tidligt tidspunkt at afsætte korrekte skadereserver,
3. mindre risiko for genoptagelse af afsluttede sager og
4. bedre image.

Selskaberne lægger ikke skjul på, at sparede skadeudgifter er et af flere formål med initi-

ativet. Forsikringsbranchen deltager på mange områder i skadeforebyggende aktiviteter, også økonomisk, og der er allerede af den grund ingen grund til at skjule, at dette formål også er væsentligt i denne forbindelse. Til eventuelle kritikere, der måtte finde denne betragtning kynisk, kan anføres, at selskabet netop kun sparer skadeudgifter, hvis den skadelidtes tilstand påvirkes positivt af Rehabs aktiviteter. Ingen kan med rimelighed have indvendinger mod dette.

Også hensynet til de forsikringstagere, der i sidste ende skal betale, gør det nødvendigt at gøre en aktiv indsats for at begrænse udgifterne.

De oplysninger, selskaberne får umiddelbart efter ulykken, giver bedre muligheder end tidligere for at vurdere skadelidtes prognose og dermed afsætte de fornødne økonomiske reserver. Mange selskaber vil kunne bekræfte, at reserveafsættelse i netop disse sager giver anledning til vanskeligheder.

Tilsvarende vurderes den bedre dialog med skadelidte og den deraf følgende bedre afdekning af hendes reelle situation at mindske risikoen for genoptagelse af afsluttede sager.

Endelig ser selskaberne en imagefordel ved at blive kendt ikke blot som en modpart i en erstatningssag men også som en medspiller i et forsøg på mindske ulykkens følger.

Det er ikke formålet med dette initiativ at gøre en særlig indsats mod skadelidte, der prøver at misbruge erstatningssystemet til at skaffe sig en uberettiget erstatning. Rehabs aktiviteter bygger på den antagelse, at det store flertal af skadelidte hellere vil være raske end syge, uanset om de i tilfælde af sygdom ville modtage økonomisk erstatning. De få skadelidte, der har en anden opfattelse, skal behandles af politiet og ikke af Rehab.

Det er heller ikke formålet at flytte aktiviteter fra selskaberne til Rehab. Der ligger ikke i initiativet nogen kritik af den aktuelle indsats i selskaberne, blot en erkendelse af, at det i nogle tilfælde er nødvendigt at gøre mere og at anvende andre kompetencer.

Foreløbige reaktioner:

De foreløbige reaktioner på initiativet har været overvejende positive. Reaktionen blandt selskaberne har været særdeles positiv. Antallet af aktionærer er allerede fra selskabets stiftelse betydeligt og flere kommer til.

Kritik er dog kommet fra advokater og går specielt på, at Rehab ejes af selskaberne og således ikke kan betragtes som uvildig. Det er således – angiveligt – ikke initiativet som sådan, der kritiseres, men risikoen for misbrug med den konsekvens, at den skadelidte mister den erstatning, hun har krav på.

Tilsvarende kritik er kommet mod udenlandske initiativer. Retfærdigvis skal dog også siges, at advokater både her og i udlandet har været positive over for initiativet. I kredsen bag selskabet vurderer vi kritikken således, at det er helt afgørende for den brede accept af selskabets aktiviteter, at der ikke fagligt kan sættes en finger på selskabets aktiviteter, og at selve erstatningsopgørelsen fortsat skal varetages af selskaberne.

Vi er overbeviste om, at kritikken vil forstumme, når det står klart for alle, at selskabet er stiftet som et seriøst tilbud til de skadelidte om bistand til at få en bedre tilværelse.

Som nævnt ovenfor kunne det anføres, at initiativet kan medvirke til at fastholde skadelidte i et sygdomsbillede, som ellers ville være forsvundet.⁷ Men risikoen for fejlbehandling må hverken i denne eller andre forbindelser føre til, at man ikke forsøger behandling overhovedet. Svaret er i stedet en omhyggelig visitering, en direkte og tæt dialog og en effektiv opsamling af indvundne erfaringer.

Som det ses, er selskabet i skrivende stund først ved at indlede sin virksomhed. Det er derfor for tidligt at vurdere selskabets udsigter. Bedømt på udenlandske erfaringer kan selskabet komme til at udfylde en vigtig rolle i selskabernes behandling af personskader,

uanset at det som følge af den manglende mulighed for at vurdere ”det alternative forløb” er vanskeligt at dokumentere resultaterne.

Efter ejerkredsens opfattelse er det forhold, at det undertiden er vanskeligt at måle et resultat, ikke ensbetydende med, at der ikke er et resultat. I en branche, der beskæftiger mange matematiske begavelser, er dette budskab ikke altid nemt at sælge.⁸ Men den betydelige opslutning bag Rehab viser, at det kan lade sig gøre.

Noter

- ¹ Som eksempler på lande, hvor praksis har været anderledes, kan nævnes lande som Tyskland, Frankrig, Norge og England
- ² Se om denne praksis Jens Møller & Michael S. Wiisbye, (i det følgende kaldet Møller & Wiisbye) Erstatningsansvarsloven, 6. udgave s. 222 f.
- ³ Se nærmere, i det hele Møller & Wiisbye om indholdet af lovændringen.
- ⁴ Jfr. Erstatningsansvarslovens § 11, se nærmere Møller & Wiisbye s. 277 ff.
- ⁵ Den danske forening af medlemsejede forsikringsselskaber
- ⁶ I princippet er det kun fantasien, der sætter grænsen for, hvad Rehab kan sætte i gang. Dette gælder ikke mindst så længe, der er betydelig usikkerhed om de mest effektive behandlingsmuligheder. Afslutningen af Forsikring & Pensions whip lash projekt kan sammen med den øvrige forskning på området give et bedre grundlag for, hvad der skal tilbydes.
- ⁷ Se hertil Monica Drottning, NFT 4/2002, s. 302-306.
- ⁸ I stiftelsesfasen var der et selskab, der bad mig fortælle, hvor meget man kunne forvente i forretning af den investerede kapital. Hvis man ser investeringen på denne måde, er det bedst, man ikke bliver aktionær (hvad det pågældende selskab heller ikke blev). Jeg turde dog godt love, at man ikke tabte flere penge på Rehab-aktier end på andre aktier, men dette forsøg på at være morsom, blev ikke vel modtaget.